

Sisäkorvaistutetta käyttävien lasten ja nuorten kuntoutus- ja tulkkauspalvelujen toteutuminen ja tulevaisuuden tarve

Tutkimuksen tavoite:

Tämän tutkimuksen tavoitteena oli selvittää vuosina 1997–2010 sisäkorvaistutteen saaneiden, 1990–2002 syntyneiden (10–22-vuotiaiden) lasten ja nuorten avustus- ja tulkkauspalveluiden käyttöä, tulkkauskieliä ja -menetelmiä, kuntoutusta sekä näiden palveluiden kehittämistarpeita. Ryhmään kuuluu kaikkiaan 173 henkilöä, joista tutkimusotokseen valikoitui 61 hlöä (35 % ryhmän jäsenistä).

Tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Millaisia avustus- ja tulkkausmenetelmiä sisäkorvaistutteen saaneiden lapsien integroimisessa tällä hetkellä käytetään?
2. Missä määrin tutkittavat käyttävät erilaisia avustus- ja tulkkauspalveluja?
3. Millaista kuntoutusta sisäkorvaistutteen saaneille lapsille ja nuorille tällä hetkellä tarjotaan?
4. Millaisia tukitarpeita heidän tämänhetkisessä arkielämässään esiintyy?
5. Millaisia kehittämistarpeita kuntoutukselle sisäkorvaistutteen saaneidenlasten ja nuorten sekä heidän perheittensä kautta esitetään?

Lisäksi tulkkauspalveluja käyttäviltä tutkimushenkilöiltä haluttiin selvittää:

6. Miten toimivia nykyisin käytössä olevat kommunikaatiota tukevat tulkkaus- tai muut avustamismenetelmät ovat tutkimushenkilöiden näkemyksen mukaan?
7. Millaiset avustamis- ja tulkkausmenetelmät olisivat tutkimushenkilöiden näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?
8. Miten sisäkorvaistutteen saaneiden lasten ja nuorten kommunikaation tukena käytettäviä menetelmiä olisi syytä kehittää sekä tutkittavien että yhteiskunnan kannalta tarkoituksenmukaisen vuorovaikutusympäristön turvaamiseksi?

Tutkimuksen toteutus:

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella (N = 61) ja haastattelemalla (N = 16). Vastaajina toimivat tutkimusjoukkoon kuuluneiden lasten vanhemmat sekä täysi-ikäiset tutkimusjoukon jäsenet. Aineiston keruu toteutettiin kesällä ja syksyllä 2012. Hankkeeseen palkattuna tutkijana toimi filosofian tohtori Päivi Rainò ja tutkimusjohtajana kasvatustieteen tohtori, yliopettaja Liisa Martikainen.

Tulokset:

Tutkimustuloksista kävi ilmi, että koulukontekstissa yli puolella tutkittavista oli käytössään avustaja, tulkki tai muu tukihenkilö. Koulutyön ja opiskelun ulkopuolella tulkkia käytettiin melko vähän. Pääasiallisesti käytetyt tulkkausmenetelmät olivat puheelle tulkkkaus tai viitotun puheen/tukiviittomien käyttö. Lisäksi tulkit tai avustajat saattoivat toimia viittomien tai viittomakielen opettajina. Lähes kaikki tutkimusjoukon jäsenet olivat saaneet kuntoutuksena puheterapiaa ja yli puolet lisäksi sopeutusvalmennusta. Teknisenä kuuloa parantavan apuvälineenä suurin osa tutkittavista käytti FM-/RT-laitetta. Vastaajat toivoivat, että oppilaitosten kuunteluolosuhteita olisi mahdollista kartoittaa ja akustointia parantaa. Kehittämistä vaatisi erityisesti vertaistuen sekä asiakaslähtöisen otteen parempi huomioiminen kuntoutuksessa. Lisäksi toivottiin monipuolisempia kuntoutus-, avustamis- ja tukitoimia kaikille kouluasteille. Ruotsinkielisillä vastaajilla erityisongelmana oli sopeutumisvalmennuskurssien vähäinen tarjonta sekä suomenruotsalaista viittomakieltä osaavien tulkkien huono saatavuus. Yleinen tuloksia koskeva huomio on, että tähän kohderyhmään kuuluvien henkilöiden tilanteet ja tarpeet vaihtelevat suuresti; he tarvitsevat ja tulevat tarvitsemaan hyvinkin yksilöllisesti räätälöityjä kuntoutus, avustus- ja tulkkauspalveluja.

Hankkeen loppuraportti julkaistaan Kelan julkaisusarjassa 2014.